

ריכוזים חריגים של מתכות כבדות בתכשיטים המיועדים לילדים

תאריך פרסום: 04/01/2017 00:00

נושאים: בריאות הציבור, ילדים ומתבגרים

במסגרת מחקר שערך משרד הבריאות, בשיתוף חוקרים ממכון התקנים ומאוניברסיטת חיפה, נבדקו מתכות כבדות בתכשיטי ילדים. מדובר במחקר בנושא מזהמים במוצרים המיועדים לתינוקות וילדים, במימון הקרן לבריאות וסביבה. התכשיטים אשר נבדקו נדגמו באופן אקראי בחנויות לממכר מוצרי ילדים. הבדיקות נערכו במעבדה של מכון התקנים הישראלי.

תוצאות הבדיקה של תכשיטים מעידות על תכולה גבוהה מאוד של המתכות הרעילות עופרת וקדמיום. בנוסף, בחלק מהתכשיטים נמצאו רמות גבוהות וחריגות של ניקל, ארסן וכרום. במקרים מסוימים נמצאו ריכוזים הגבוהים בשני סדרי גודל (יותר מפי 100) ואף בשלושה סדרי גודל (יותר מפי 1000) ביחס לתקן האמריקאי/האירופאי עבור קבוצת מוצרים זו.

הסקר היה מדגמי וכלל 22 מוצרים המשתייכים לקטגוריה של "תכשיטי ילדים". עבור כל מוצר נבדק כל אחד מהרכיבים בנפרד, כאשר חריגה באחד הרכיבים או יותר הוגדרה כחריגה של המוצר כולו. על פי תוצאות הסקר נמצא כי ב-50% מהפריטים שנבדקו נמצאה חריגה בתכולת העופרת ובכ-33% מהפריטים נמצאה חריגה בתכולת הקדמיום. מעבר לפריטים אשר נבדקו בסקר זה, אין למשרד הבריאות בשלב זה נתונים נוספים לגבי ריכוזי המתכות בסוגי תכשיטים אחרים המיועדים לילדים והמשווקים בכל החנויות.

יש לציין שאין בישראל תקינה מחייבת לתכשיטי ילדים. עם זאת, עמדת משרד הבריאות היא שיש סיכון חמור לציבור מתכשיטים עם ריכוזים חריגים של מתכות כבדות. **ילדים, ובמיוחד ילדים קטנים, נוטים להכניס חפצים לפה ואף למצוץ חלקי תכשיטים. לפיכך, נוכחות של מתכות כבדות במוצר ייעודי לילדים עלולה לחשוף את קבוצת האוכלוסייה הרגישה הזו לסיכון בריאותי משמעותי.**

חשיפה לעופרת עלולה לגרום למגוון של השפעות בריאותיות, כולל בעיות התנהגות ובעיות למידה. עופרת פוגעת במערכת העצבים ובהתפתחות הקוגניטיבית. בספרות הרפואית יש דיווחים על מקרים של תחלואה, ואף של תמותה, בקרב ילדים עקב בליעה של חלקי תכשיטים עם תכולת עופרת גבוהה. חשיפה לקדמיום עלולה לגרום לפגיעה בתפקוד הכליות ולפגיעה בעצמות. מחקרים מעידים על פגיעה של קדמיום בהתפתחות קוגניטיבית של ילדים.

יש להדגיש כי ענידה בלבד של תכשיטים המכילים ריכוזים חריגים של מתכות כגון עופרת אינה מסכנת את הילד/ה, אך הכנסה של תכשיטים אלו לפה עלולה לסכן את הילד/ה.

לאור תוצאות הסקר האמור, משרד הבריאות פועל בשיתוף מכון התקנים בישראלי ומשרד הכלכלה לקדם דרישות מחייבות למתכות כבדות בתכשיטים המיועדים לילדים, כפי שקיים בארצות הברית ובאירופה.

עד לכניסתן של הדרישות החדשות לתוקף:

- משרד הבריאות פנה לחברות המשווקות את הפריטים שבהם נמצאו החריגות בדרישה להוריד את הפריטים האמורים מהמדפים. בנוסף, משרד הבריאות המליץ על בדיקת ההתאמה של המוצרים המשווקים לדרישות התקינה האמריקאית או האירופאית בטרם יבואם לישראל.
- אם יש בידכם [פריט שבו נמצאה חריגה](#) יש להשליך את הפריט לפח ולא לאפשר לילדיכם לעגוד או לשחק אתו.
- יש לוודא שאין לילדים קטנים גישה לתכשיטים, ובמיוחד לתכשיטים המתפרקים בקלות.
- מכיוון שעיקר החשיפה למתכות כבדות בתכשיטי ילדים היא בעקבות הכנסה של פריטים או חלקי פריטים לפה, יש לוודא שילדים לא מכניסים תכשיטים לפה.
- בחלק מהפריטים נמצאו רמות חריגות של ניקל, אשר עלול לגרום לתופעות אלרגיות בעור. אם יש לילדיכם רגישות או אלרגיה יש להימנע מענידה של תכשיטים.

להלן שמות החברות שבתכשיטיהן נמצאו רמות חריגות של מתכות :

- רשת הוניגמן
- רשת סוויט גירל שופ
- חברת קסטרו ילדים
- רשת TOPTEN

המלצות רפואיות

- אם הילד ענד את התכשיט, ללא ליקוק או בליעה: אין צורך במעקב רופא או בבדיקות.
- אם הילד ליקק את התכשיט באופן אקראי/חד פעמי: אין צורך בפעולה כלשהי, אך אם מודאגים אפשר לפנות לרופא המטפל.
- אם הילד נטה להכניס את התכשיט לפה ללא בליעתו: לפנות לרופא המטפל, אשר יחליט לפי שיקול דעתו האם יש צורך בבדיקת ריכוז עופרת בדם.
- אם הילד בלע את התכשיט או חלק ממנו: לא לגרום להקאה, לפנות לרופא המטפל או לגורם רפואי אחר על מנת לשקול ביצוע צילום בטן ובדיקת ריכוז עופרת בדם.

שאלות ותשובות

איך נתגלו החריגות במתכות כבדות בתכשיטי ילדים?

משרד הבריאות ערך מחקר עם גורמים נוספים ממכון התקנים ומאוניברסיטת חיפה, במימון הקרן לבריאות וסביבה. המחקר בדק מגוון רחב של מזהמים במגוון רחב של מוצרים המיועדים לתינוקות וילדים. התוצאות המלאות של המחקר יתפרסמו בקרוב. באופן כללי, לא נמצאו רמות חריגות של מתכות כבדות במוצרים המיועדים לתינוקות וילדים, למעט בתכשיטים המיועדים לילדים.

איזה מזהמים נמצאו בתכשיטים? מהן ההשפעות הבריאותיות של מזהמים אלו?

- עופרת: חשיפה לעופרת עלולה לגרום למגוון השפעות בריאותיות שליליות, כולל בעיות התנהגות ובעיות למידה. עופרת פוגעת במערכת העצבים ובהתפתחות קוגניטיבית. עוברים וילדים קטנים פגיעים במיוחד להשפעות של עופרת. בספרות הרפואית יש דיווחים על מקרים של תחלואה ואף של תמותה בקרב ילדים עקב בליעה של חלקי תכשיטים עם תכולת עופרת גבוהה.
- קדמיום: חשיפה לקדמיום עלולה לגרום לפגיעה בתפקוד הכליות ולפגיעה בעצמות. מחקרים מעידים על פגיעה של קדמיום בהתפתחות קוגניטיבית של ילדים. למידע נוסף על [קדמיום](#).
- ניקל: עלול לגרום לאלרגיה במגע עורי.
- כרום: חשיפה דרמלית (דרך העור) לריכוזים גבוהים של כרום עלולה לגרום לתגובות אלרגיות בעור. למידע נוסף על [כרום](#).
- ארסן: חשיפה לארסן עלולה לגרום למגוון רחב של השפעות בריאותיות, כולל השפעות התפתחותיות וקוגניטיביות. למידע נוסף על [ארסן](#).

למה עופרת נמצאת בתכשיטים לילדים?

שימוש בעופרת בתכשיטי ילדים היא תופעה מוכרת, בעיקר בתכשיטים זולים המיוצרים בסין. עופרת מוכנסת לתכשיטים העשויים גסווגות של מתכות, לפלסטיק (למשל PVC), לחלקי זכוכית ואף לציפויים ולצבעים.

האם מתכות כבדות נספגות דרך העור?

חשיפה דרך העור לעופרת ולמתכות אחרות היא נמוכה מאד, ואין סיכון לילד מעצם הענידה של תכשיט המכיל עופרת או מתכות כבדות מסוגים אחרים. עיקר החשיפה היא כתוצאה מהכנסת הפריטים לפה.

אני לא בטוח האם הילד שלי הכניס לפה תכשיט מהסוג שנמצאה בו חריגה, מה עליי לעשות?

אם אתם חוששים שהילד ליקק את התכשיט באופן אקראי/חד פעמי, אין צורך בפעולה כלשהי, אך ניתן לפנות לרופא המטפל לקבלת חוות דעת.

אם אתם חוששים שהילד נוהג להכניס את התכשיט לפה ללא בליעתו: יש לפנות לרופא המטפל, אשר יחליט על פי שיקול דעתו האם יש צורך בבדיקת ריכוז העופרת בדם.

הילד שלי מכניס לפה תכשיט לעיתים קרובות, שאינו מהסוג שנמצאה בו חריגה, מה עליי לעשות?
מכיוון שעל פי תוצאות המחקר נראה כי קיימת בעיה רחבה של זיהום עופרת ומתכות רעילות אחרות בתכשיטים המיועדים לילדים, מומלץ לפנות לרופא המטפל.